

Arthuur, het geheime Tunnelgraversgilde

“Hallo, mijn naam is Arthuur van Amerongen en ik zeg het maar gelijk..., ik ga u een groot geheim vertellen. Onder de stad Vollenhove loopt een ondergronds gangencomplex. Alles bij elkaar misschien wel 30 km aan tunnels. Waar dan, zult u zich afvragen, kan ik die tunnels bekijken? Tsj..., dat kan ik helaas niet vertellen. Spijtig genoeg ben ik gehouden aan zwijgplicht.

Ik kom uit een eeuwenoud geslacht van tunnelgravers. Mijn voorvaderen zijn allen gravers geweest en voor mij was het vanzelfsprekend dat ik die traditie zou voortzetten. ‘Het geheime Tunnelgraversgilde van Vollenhove’ stelt zware toelatingseisen. De kennis om gangen te bouwen is afkomstig van de vroegere turfgravers uit de regio. De ontwikkeling van het kanalenstelsel in dit gebied, om water in de kanalen op pijl te houden, is in Vollenhove gebruikt om het water buiten de stad te houden. Tien jaar heb ik gedaan om de fijne kneepjes van het tunnelgraven onder de knie te krijgen. Het is werken met hersens en hout zei mijn vader altijd. Ik heb genoeg volk meegemaakt die domweg een tunnel probeerden te graven. Tsj, dan gaat het wel eens fout. Opvallend toch hoeveel kerken en kerkhoven aanwezig zijn in Vollenhove. Niet zomaar hé.

U moet weten dat Vollenhove op een zandrug ligt, ontstaan in de ijstijd. Dat heeft de stad eeuwen lang beschermd

75 km

tegen stormvloed. Het nabij gelegen eiland Schokland ligt op een lager gelegen zandrug en verdween grotendeels in de hoge golven van de voormalige Zuiderzee. Mijn overgrootvader heeft de laatste Schoklanders nog van het eiland gehaald.

Een groot aantal van hen is daarna in Vollenhove gaan wonen. In 1776 is het dorpje Beulake ook verdrongen door een grote overstroming. De kerktoren stak nog een aantal jaren boven het water uit. Enkele bijzondere stukken heeft het Tunnelgraversgilde nog via een tunnel uit de kerk kunnen redden. De preekstoel uit deze kerk is nu nog te zien in de Kleine of Mariakerk van Vollenhove. Van het verdrongen dorp is nu niets meer te zien. Nu is er alleen nog maar een groot meer of wiede zoals wij dat noemen. Deze Beulakerwiede, ligt nu midden in het Nationaal Park Weerribben-Wieden. Wij hebben de afgelopen jaren ook een nieuwe tunnel gegraven naar een vakantiepark aan de Beulakerwiede. Een lid van het Tunnelgraversgilde vindt het veiliger om een vakantiehuis te hebben met een tunnel. Een aantal keren per jaar kun je, als je heel goed luistert, nog klokken horen. Dan luiden we in de gang onder het meer de kerkklokken van Beulake. Bij zuidwesterstorm luiden we de klokken als eerbetoon. De kans dat we worden gehoord is wel uiterst klein.

Klinkert Bierbrouwerij & Delicatessen

Het historische pand van Bierbrouwerij Klinkert aan de Brouwersstraat in het hart van Blokzijl bestaat al sinds 1614. Nu hebben Kees en Grytsje hier een winkel met delicatessen en bier waar ze hun eigen ambachtelijk gebrouwen bier verkopen. Het is een plek met een lange bierbrouwerij geschiedenis. Restanten in de kelder van het pand laten die brouwerij geschiedenis zien. In de tijd van Arthuur dronk bijna niemand water. De kans was groot dat je ziek werd als je veel water dronk. Daarom dronk bijna iedereen bier. Gezond en goedkoop. In Arthuur zijn tijd waren wel vijf bierbrouwerijen in Blokzijl gevestigd. Waaronder op deze plek. Arthuur en de tunnelgravers uit Vollenhoven waren hier vaste gast. Het was hier namelijk eenvoudig aankomen. Want één van de tunnels kwam uit in de brouwerij. Door goede contacten en vaarverbinding naar Blokzijl kwamen hier speciale hopsoorten en kruiden terecht. Daardoor kon bij Paasloo een bijzondere hopsoort worden geteeld. Waardoor altijd verse hop kon worden gebruikt door de Blokzijlse brouwers en de Rietbrouwers van Paasloo (lees Arthuur, Rietbrouwer van Paasloo). Een deel van de tunnels werd voor opslag van bier gebruikt. Het Bloksyl's bier werd een begrip. De familie Klinkert zet die brouw traditie al generaties lang voort. Kennis van bier brouwen is hier nog altijd aanwezig. De passie van Kees voor het brouwen van bier samen met de eigen unieke waterbron. maakt dat je hier fantastische smaken kunt proeven. Dat in een omgeving met een bijzonder historisch bier verhaal.

www.klinkertblokzijl.nl

Door ligging aan zee van Vollenhove en de goede vaarroutes naar Hanzesteden, groeide de visserij en de handel. Handelaren vestigden zich graag in Vollenhove. Ook mijn voorvaders verdienen een goede boterham met het aanleggen van tunnels. Het ondergrondse gangenstelsel is niet alleen van grote betekenis geweest voor Vollenhove maar voor heel Nederland. Zowel Vollenhove, als bijstad van de Hanze, en het Tunnelgraversgilde profiteerden van de contacten met de Hanzesteden. Adel en kapitaalkrachtige families vestigden zich graag op plaatsen waar geld wordt verdiend. In Vollenhove was dat het geval. Het was uiteindelijk daarom ook niet zo vreemd dat in dit kleine stadje maar liefst vijftien Havezates werden gebouwd. Deze Havezates waren via het onderaards gangenstelsel met elkaar verbonden. Waarom, zult u zich afvragen? Dat zal ik u vertellen; de tunnels boden een veilige opbergplaats voor kostbaarheden en dienden als vluchtplaats bij naderend onheil. In vroeger tijden waren plunderingen en rooftochten door vreemden van buiten de regio niet ongebruikelijk. De inwoners voelden zich veilig met de tunnels en zo konden ze met elkaar ook nog wat verdienen.

Door concentratie van macht, werd Vollenhove het bestuurlijk centrum van de drie Noordelijke provincies, Friesland, Groningen en Drenthe. Die vroegere macht en welvaart in Vollenhove is nog altijd goed te zien als u door de oude straten van Vollenhove loopt. Kijk eens goed naar de vele historische gevels in de stad. Adel en rijke handelaren hebben hier hun sporen achtergelaten. Dat niet alleen bovengronds maar ook ondergronds. Een tunnel is nog altijd aanwezig vanaf de oude binnenhaven.

Van hieruit werden de kostbare goederen opgeslagen, geconserveerd en later weer verscheept. Kostbare specerijen, stoffen en dranken waren in die tijd volop aanwezig in Vollenhove. De naam 'Vollen-Hove' betekent eigenlijk Volle Huize. In de tunnels is ook altijd genoeg voedsel aanwezig geweest voor de tunnelgravers. Ook hebben wij altijd een bevoorrechte positie gehad in de stad. Niet alleen de Havezates maar ook kerken en huizen van de gegoede ondernemers waren met het gangenstelsel verbonden. Ook verschillende locaties buiten de stad zijn nog steeds verbonden met deze geheime tunnels. Ondergrondse gangen gaan zelfs naar Heetveld, Blokzijl, Leeuwte en Sint Jansklooster. Deze laatste tunnel had ook nog een andere functie. Het werd ook wel 'de amoureuze tunnel' genoemd, omdat hij liep van het bisschoppelijk paleis in Vollenhove naar het voormalige nonnenklooster.

Door al deze tunnels ontstond een uniek ondergronds handelscentrum van ongekeerde omvang. De naam VOC staat in Vollenhove dan ook niet voor 'Verenigde Oostindische Compagnie' maar voor 'Vollenhoofsch Ondergronds Centrum'.

Door het geheime gangenstelsel werd nog meer geld verdiend. Met financiële middelen uit Vollenhove is in 1602 de Verenigde Oostindische Compagnie opgericht. Dat weten maar weinigen. Vollenhove heeft door de eeuwen heen begrepen dat, wil je het werkelijke machtscentrum zijn, je niet teveel moet opvallen. Daarom zijn de te opzichtige Havezathes in Vollenhove afgebroken. Ook de tunnels naar Kasteel Toutenburg zijn gesloopt. Dat was prutswerk uit 1624 van ongeschoolde arbeiders. De economische voorspoed ging toen iets te snel. Toenmalige bestuurders van het Tunnelgraversgilde werden gemakzuchtig en besloten

het wat rustiger aan te doen. Daarna bepaalde de visserij tot de inpoldering van de Zuiderzee het beeld van onze historische havenstad.

Camping De Blauwe Hand

De legende van Camping De Blauwe Hand

Camping de Blauwe Hand in Wanneperveen dankt zijn naam aan een bijzonder verhaal waarvoor u wel een sterke maag moet hebben, dus wees gewaarschuwd.... In de voormalige tapperij, die naast de camping was gelegen, vond omstreeks 1578 een gevecht plaats over de afrekening van het gelag tussen een marskramer en de herbergier Gejus Dam. Een vriend van de kastelein kwam hem te hulp. In de hitte van het gevecht greep de markramer een bijl en hakte de hand van de vriend van de herbergier af. Door groot bloedverlies stierf deze, maar ook de vreemdeling legde het loodje. De kastelein zette de hand van zijn vriend daarna op sterk water. Die hand, na enige tijd blauwe gekleurd, stond jarenlang op de toog van de taveerne. Tot de brand van 1628. Er zijn geschiedschrijvers die veronderstellen dat het 'sterke water' (brandewijn) al eerder opgedronken was door laveloze geiten die op de lucht van sterke drank waren afgekomen. Zo zijn deze ook aan de naam 'wilde geit' gekomen.

campingdeblauwehand.nl

Door wateroverlast in veel tunnels door te hoog water voor de rietgroei hebben we het gemaal A.F. Stroink aan de Uiterdijkenweg moeten bouwen en de oude sluis van Ossenzijl grotendeels moeten afbreken. Jaren geleden is deze sluis vervangen voor een betere. Hierdoor kunnen wij nu droge voeten houden in onze tunnels en hebben we daarom ook nog steeds het beste riet. Rietdekkers vinden dat de beste kwaliteit riet nog steeds uit het buurtschap Kalenberg komt. Handelaren van het Tunnelgraversgilde hebben dit riet, eeuwen geleden al, uit Oost-Indië laten komen en aangeplant.

Als u de historische sfeer van ‘Vollenhove, Stad der Paleizen’ wilt proeven, dan moet u niet alleen de vele monumentale gebouwen in de oude binnenstad bekijken. Nee, dan moet u ook op zoek gaan naar de geheime tekens van het Tunnelgraversgilde. Deze tekens markeren de plaatsen van de geheime toegangsdeuren. In totaal zijn er 55 geheime toegangsdeuren die leiden naar het enorme gangencomplex. Ondergrondse tunnels lopen naar de Stad der Ondergrondse Paleizen en een groot aantal bijzondere locaties in het buiten-gebied. Zo staat bij Sint Jans klooster nog een restant van een oude kloostermuur van het voormalig klooster van Sint Jans klooster. In Heetveld hebben we een archeologisch parkje ingericht. Bij al het graafwerk van de tunnels zijn we heel wat keien tegengekomen. Daar liggen zwerfkeien uit onze tunnels en kunt u zien waar de keien allemaal vandaan komen. De Kadoelendijk nabij Vollenhove is voor een groot deel aangelegd met zwerfkeien afkomstig uit onze tunnels.

Mooie en rustige Kampeer- & Chaletpark Heetveld

Arthuur: “Camping Heetveld, is tegenwoordig een mooie, rustige senioren camping. In mijn tijd was dit een plek waar de turf- en tunnelgravers vaak even gingen rusten. Met mijn kameraden genoot ik dan van de omgeving en de gastvrijheid van de mensen die hier woonden. Niet zo vreemd dat het heden te dage een prima startpunt is voor fiets- en wandelingen door het Nationaal Park Weerribben-Wieden is geworden. In de buurt van de camping ligt nog een ingang tot het geheime tunnelstelsel. Die kun je mogelijk vinden. Kijk maar eens goed naar driehoek symbolen die de ingang van Kampeer- & Chaletpark Heetveld markeren.”

campingheetveld.nl

Als u één van onze geheime toegangsdeuren wilt vinden. Kijk dan eens in de stad Vollehove en in het gebied rondom Vollenhove en De Wieden. Daar kunt u misschien een aantal tekens zoals de V- en de O-vorm. U kunt ze onder andere vinden in straatstenen, vloeren, plafonds of muren. Ik moet u wel waarschuwen de kans dat u toegangsdeur vindt is erg klein, zo niet onmogelijk. Eigenlijk is het nog nooit iemand gelukt, buiten de leden, die toegangsdeur te vinden. Alleen de leden van het Tunnelgraversgilde zijn bekend waar ze de letters kunnen vinden. Dus als u in Vollenhove en omgeving vraagt naar de ondergrondse gangen en de geheime deuren, dan zullen ze u verbaasd aankijken en stellig ontkennen... u weet nu waarom.”